

Psykiatrifondens informationsbus i Region Nordjylland

Psykiatrifonden er en privat humanitær organisation, som hjælper mennesker med psykisk sygdom og sætter mental sundhed på dagsordenen. Vi arbejder for, at færre udvikler psykisk sygdom, og at flere bliver raske eller lever et godt liv med sygdom.

Siden 2002 har Psykiatrifonden været i kontakt med 70.000 børn og unge via vores to informationsbusser, som er et gratis tilbud til skoler og ungdomsuddannelser i Region Hovedstaden og Region Nordjylland om information, rådgivning og undervisning i psykisk sygdom og mental sundhed.

I 2012 og 2013 har vi blandt andet besøgt skoler i Region Nordjylland fire dage om ugen (bortset fra i skoleferierne). Efterspørgslen har været stigende - ikke mindst fra produktionsskoler som har særlig høj søgning af sårbare unge. Også ungdomsuddannelser har efterspurgt bussen og vores tilbud om kurser for undervisere. Bussen i Region Nordjylland har siden 2011 undervist 8.400 elever. Der er fortsat stor efterspørgsel, og det er vores erfaring, at tilbuddet rammer et udtalt behov hos skolerne, som ikke opfyldes andetsteds.¹

Til drift, udvikling og vedligehold af vores ene informationsbus søger Psykiatrifonden midler fra satspuljen til en indsats målrettet udsatte børn og unge i Region Nordjylland, i alt 13,5 mio. kr. fordelt på tre år.

Formål med informationsbussen

Det overordnede formål med informationsbussen er at bidrage til forebyggelse af psykisk sygdom og mistrivsel tidligt i livet ved at:

- Tilbyde en undervisningsindsats, der sætter fokus på børns handlekompetence, deres mentale sundhed og deres konkrete handlemuligheder.
- Informere om psykisk sygdom med henblik på at mindske den berøringsangst og stigmatisering, der stadig er forbundet med psykisk sygdom.

Primær målgruppe: børn og unge

Den primære målgruppe er børn og unge i aldersgruppen 13-25 år. Vi ved, at en relativt stor gruppe børn og unge er berørt af psykisk mistrivsel enten personligt eller via deres omgivelser – vi ved også, at der er social ulighed i forekomsten af psykisk mistrivsel:

---

¹ Wellejus, L., Madsen, A.L. & Nielsen, J.C., 2013. Tilbud til psykisk sårbare unge i Nordjylland. Psykiatrifonden og Aarhus Universitet.

- Skolebørnsundersøgelsen viser, at 23 % af piger mellem 11-15 år og 17 % af drenge er trivselsmæssigt belastede, det vil sige at de viser tre eller flere tegn på psykisk mistrivsel i deres daglige liv.² En indikator for psykisk mistrivsel kan være, at man ikke kan lide at gå i skole, at man føler sig presset af skolearbejdet, at man føler sig ensom eller at man føler sig udenfor.
- Der er især en høj forekomst af psykisk mistrivsel blandt skolebørn fra indvandrer- og efterkommerfamilier, eneforsørgerfamilier, børn fra lavere socialgrupper og børn med svage sociale relationer til forældre og venner. Der er dermed social ulighed i psykisk mistrivsel – en ulighed som følger børnene, idet psykiske problemer og mistrivsel i børne- og ungdomsårene medfører forøget risiko for psykiske problemer i voksenlivet og for ikke at gennemføre en uddannelse og blive tilknyttet arbejdsmarkedet.³
- Mange børn vokser op i familier med psykisk sygdom. Omkring 200.000 danskere lider af depression, omkring 200.000 af angst og omkring 300.000 af misbrug.⁴ Børn af forældre med en psykisk sygdom er belastede i deres hverdagsliv, hvilket blandt andet har betydning for deres indlæring og deres muligheder senere i livet. Desuden er børn af psykisk syge forældre i højere grad disponerede for selv at udvikle en psykisk sygdom.⁵

Der er behov for tidlige, forebyggende indsatser tæt på børn og unges hverdag med henblik på at undgå, at begyndende psykosociale vanskeligheder vokser sig store og komplekse samt bliver mere langvarige.⁶

Bussens undervisnings- og rådgivningstilbud til børn og unge

Bussen giver skolerne en unik mulighed for at sætte mental sundhed og forebyggelse af psykisk sygdom på skemaet i elevernes nærmiljø. Bussens faglige medarbejdere er uddannede psykologer, pædagoger og lærere, der i trygge rammer tilbyder kvalificeret undervisning – en undervisning som skoler og kommuner sjældent har ressourcer til selv at mobilisere.

Undervisningen giver ifølge evalueringer eleverne større viden om psykisk sygdom og handlemuligheder både for dem selv og for familie og nærmeste omgangskreds.⁷ Desuden peger evalueringerne på, at eleverne bliver mere villige til at søge hjælp i tilfælde af psykisk sygdom. Netop barnets egne kompetencer til at søge og modtage hjælp, samt handle konstruktivt i udfordrende situationer er én af de vigtigste betingelser for en tidlig indsats overfor psykisk sygdom og mistrivsel.⁸

² Skolebørnsundersøgelsen 2010. Redigeret af Mette Rasmussen og Pernille Due, Statens Institut for Folkesundhed, Syddansk Universitet, København 2011.

³ Costello EJ, Foley DL & Angold A, 2006. 10-year research update review: the epidemiology of child and adolescent psychiatric disorders: II. Developmental epidemiology. *J Am Acad Child Adolesc Psychiatry*, 44, 972-986.

⁴ Berthelsen, A., Munk-Jørgensen, P. & Bech, P., 2010. De psykiatriske diagnoser. Psykiatrifondens forlag.

⁵ Holstein BE, Damsgaard MT, Henriksen PW, Kjær C, Meilstrup C, Nelausen MK, Nielsen L, Rayce SB, Due. P. Psykisk mistrivsel blandt 11-15-årige. Sundhedsstyrelsen, 2011.

⁶ Skovgaard AM. *Forebyggelse*. I: Hove Thomsen P, Skovgaard AM (red). *Børne- og ungdomspsykiatri – en lærebog om børn og unges psykiske sygdomme*. 3. udg. FaDL's forlag, København 2012. Sundhedsstyrelsen 2011. Udviklingen i den børne- og ungdomspsykiatriske virksomhed 2007 – 2010.

⁷ Det Nationale Analyse- og Forskningsinstitut for Kommuner og Regioner. *Evaluering af Psykiatrifonden og TrygFondens Informationsbus i Region Nordjylland*. En spørgeskemaundersøgelse blandt Informationsbussens elever. August 2012.

⁸ Jensen, Bjarne Bruun; Somovska, Venka. Involving students in learning and health promotion processes clarifying why? What? And how? *Promot Educ*. 2005;12:150-6.

Tilbuddet har desuden tilknyttet en personlig og en webbaseret rådgivningsfunktion (tabu.dk), hvor eleverne, pårørende eller fagprofessionelle kan få rådgivning af vores psykologer.

Sekundær målgruppe: voksne, der arbejder med børn og unge i hverdagen

Vores sekundære målgruppe er lærere og andre professionelle omkring børn og unge. En voksen kan gøre en afgørende forskel for et barn eller en ung, der mistrives. For at blive bedre til at identificere, kontakte og handle på børn, som har psykisk sygdom inde på livet - personligt eller i familien - tilbyder vi lærere, PPR-psykologer, studievejledere, sagsbehandlere og andre professionelle gratis opkvalificering i form af kurser, eftermiddagsmøder og konferencer. Vi har oplevet en overvældende interesse for aktiviteterne. Sidste år deltog sammenlagt over 1700 lærere og professionelle i vores aktiviteter. Dette stemmer dels overens med en kortlægning, hvor skoleledere vurderer, at ansatte på skolerne i bredt omfang mangler viden om området⁹, dels med det øgede krav om inklusion i folkeskolen.

2014-2017: Bussen skal køre i udsatte områder

De kommende tre år vil vi gerne gøre en særlig målrettet indsats overfor udsatte børn og unge i Region Nordjylland med henblik på at reducere uligheden i forekomsten af psykisk sygdom. Vi har gode erfaringer med denne målrettede indsats, som vi i perioder har afprøvet. Målgrupperne er skoler i kommuner, der har et højt socioøkonomisk nøgletal, dvs. hvor kommunen har et større udgiftsbehov til sociale ydelser set i forhold til gennemsnittet af landets kommuner. Desuden vil målgruppen være erhvervsskoler, hvor andelen af unge med 'ondt i livet' – selvmordstanker, cutting, mobning og selvskadende adfærd er større end hos jævnaldrende.¹⁰ Vi forventer at nå min. 5.500 elever i Region Nordjylland.

Finansiering

Bussen udgør et kvalificeret, efterspurgt og relevant tilbud for både børn, unge og fagprofessionelle. For at kunne opretholde, drifte og vedligeholde dette tilbud, ansøger Psykiatrifonden midler fra Satspuljerne.

⁹ Psykiatrifonden, 2013. En spørgeskemaundersøgelse til landets grundskoler om inklusion og mental sundhed.

¹⁰ J C Nielsen, N U Sørensen: Når det er svært at være ung i DK - viden og råd om unges trivsel og mistrivsel. Center for Ungdomsforskning. 2011.

Nedenfor er angivet et budget for bussen i Region Nordjylland 2014-2016. Budgettet er baseret på sidste års udgifter samt anslåede udgifter til målretningen af indsatsen til socialt udsatte områder.

Budget angivet i mio. kr. for undervisning af elever og kursus af lærere i bussen.	2014	2015	2016
Bus drift, diesel, vedligehold, transport af medarbejdere til skoler og uddannelsesinstitutioner.	0,85	0,85	0,85
Personaleudgifter: 4 undervisere (å 450.000), 1 chauffør (å 350.000), 1 akademisk medarbejder til koordinering/planlægning, kortlægning af socialt udsatte skoler, dokumentation og evaluering, (å 400.000), projektledelse (å 350.000)	2,9	2,9	2,9
Udvikling og vedligehold af undervisningsmaterialer	0,75	0,75	0,75
I alt	4,5	4,5	4,5

Bussen i Region Nordjylland er indtil udgangen af 2013 støttet af TrygFonden. Bussen i Region Hovedstaden er indtil udgangen af 2013 støttet af private fonde, Indenrigs- og sundhedsministeriet samt satspuljerne. Se evt. budget for tidligere år, vedlagt som bilag.